

**GRĚKOKATOLICKÁ CĚR'KOV
SV. APOSTOLIV
PĚTRA I PAVLA
FARNOST' KAMJUNKA**

(24. – 30. oktobra 2022)

Poneděloek Svjatáho múčenika Aréthy, i íže s ním	17:00	Sv.liturgija: ZBb Iveta s rod. (dala p. Matořáková č. 84)
Vivtorok Svjatých múčenik i notarij, Markiána i Martúria	17:00	Sv.liturgija: † Marta Zimová (dav vnuk p. Sokol s manž.) Velika večurná
Sereda ✠ Svjatáho i slávnaho velikomúčenika Dimítria myrotócca: I vospominánije velíkaho i strášnaho trjasénija	17:00	Sv.liturgija: † Mária Matořáková (dala p. Matořáková č. 192)
Četver Svjatáho múčenika Néstora: I svjatých múčenik Kapetolíny, i rabýni jejá Jerotúdy.	17:00	Sv.liturgija: † Anna Lichvárová ročna Parastas
Pjatrńica Svjatých múčenik Teréntia i Neoníly: I prepodobnaho otcá nášeho Stefána Savvaíta, i tvorcá kanónov: ✠ I svjatýja múčenicy Paraskévy, jáže v Ikónii strńmanosť od mjasa	16:30 17:00	Ružanec d'itej Sv.liturgija: † Helena Bittnerová (dala p. Sivuľková č. 21)
Subota Svjatýja prepodobnomúčenicy Anastasii: I prepodobnaho otcá nášeho Avrámia zatvórnika	7:30	Sv.liturgija: † z rod. Pacoltovoj: Ján, Alžbeta, Janka (dala rod. Nestorikova č. 48)
21.(23.) Nedíla po ZSD Svjatých múčenik Zinóvia i Zinovii, sestrý jehó 4. holos Apóstol: Ef zač. 220 Jevánhelije: Lk zač. 38	7:00 8:00 10:00 13:30	Utreňa Sv.liturgija: ZBb far'ske spol. Sv.liturgija: ZBb rod. Dzubriakovoj č. 347 Večurná

Oznamy:

- ❖ **Dary na cer'kov:** Štefan Sivuľka č. 240 – 50 €; Ján Škvara č. 70 – 50 €; Štefan Poprocký č. 580 – 50 €; Peter Sivuľka č. 24 – 50 €; Rod. Markovičova č. 286 – 50 €; Rod. Zahorjanova č. 23 – 100 €; Rod. Gočikova č. 208 – 50 €; Mária Bilovodská č. 220 – 30 €; Rod. Foľvarska z kreščiňa – 50 €. Za Vašy dary **Hospod' Boh zaplat' i Mnohaja Pita.**
- ❖ Dnes' je **Misijna ned'ípa.** Po svjatych liturgijach je aj v našoj farnosti **zbirka na misiji.** Tot rik je na Slovensku venovana **farnost'am v Kambodži, kotry sja starajut' o zdravotni postíhnutych Pudej.** Svojim darom davate terpjačim nad'ij

a pomahate jim žyti l'ipšyj žyvot. **Za vašy m'lodary serdečno Hospod' Boh zaplat'.**

- ❖ Obec Kamjunka serdečno pozyvat' všytkych senioriv spoločni oslaviti **Misjac ucty k staršym.** Pri toj priležitost' je pripravenyj kulturnyj program, kotryj sja uskutočnit' **dnes' o 14.00 hod. v Kulturňim domi v Kamjunci.**
- ❖ **V pjat'nicju bude stritnut'a d'itej na fari o 15.30 hod.**
- ❖ Blížit' sja **1. november,** kid' sja znova budeme moliti za dušy pomeršych v čistilišči. Na Panachydy, kotry budut' na zahrad'i, možete davati v sakristii abo na fari.

Christós posred'í nás!

Milí veriaci, bratia a sestry!

Nemyslite si, že snahy o zjednotenie spôsobu liturgizovania, či vysluhovania sviatostí u východných cirkví sú nejakou novinkou. Priznajme si, že pokukovanie po legislatívnej jednote, jednoduchosti západných obradov a presných normách latinskej cirkvi, bolo vždy pre nás veľkým lákadlom i pokušením. Hoci východné cirkvi sú v tomto smere vždy vo väčšej slobode predsa len, ten náš „vostočný chaos“ nás vždy trochu zahanboval. Preto sa v 30-tych rokoch minulého storočia uskutočnila v Ríme synoda, ktorá mala za cieľ vytvoriť jednotné bohoslužobné knihy pre veľkú rodinu byzantského obradu a tzv. *redakciu ruténa*, ktorá sa vzťahovala priamo na gréckokatolíkov na Slovensku a v Podkarpátí.

Nebudem sa venovať jej priebehu, ale hneď prejdem k výsledkom: vznikol liturgikon, trebník (knihy sviatostí), časoslov, a ešte zopár ďalších bohoslužobných kníh, ktoré sme potom začali volať „rímske vydania“. Prišla však 2. svetová vojna, potom likvidácia našej cirkvi, a to sú fakty, ktoré nás v tom čase i v našom konaní, ospravedlňovali, lebo spomínané rímske vydania sa nedostali na svetlo božie, a tobôž nie k nám. Potom sme od roku 1968 až do roku 1989, bojovali takrečeno o holý život a nebolo miesta a času venovať sa týmto, pre nás, okrajovým záležitostiam. Pádom komunizmu však nastala úplne nová situácia.

Aby som sa ešte trochu vrátil a uviedol krátky súhrn súvisiacich udalostí: V roku 1958 bol vydaný *Poriadok bohoslužieb* (ďalej: *Ordo* – keďže kňazi ho poznajú pod týmto skráteným názvom), v roku v roku 1962 začal II. vatikánsky koncil, ktorý v dvoch dokumentoch: O východných cirkvách (*Orientalium ecclesiarum*) a O znovuzjednotení (*Unitatis redintegratio*) pozýva katolícke východné cirkvi k návratu k starootcovským tradíciám, a v roku 1990 vyšiel konečne *Kódex kánonov Východných cirkví*. No div sa svete, to po čom sme tak túžili, teda mať presné normy liturgického života, nejaké veľké nadšenie nevyvolalo. Skôr to vyvolávalo rozpaky: kto začne? kto bude iniciátorom týchto zmien? Ako sa k týmto zmenám postaví biskup? S odstupom času odpovede poznáme.

Prvý krát sme pocítili nekompromisný postoj Svätého stolca v tomto smere pri preklade liturgikonu do slovenčiny. Trvalo nám *-liturgickej komisii-* dosť dlho, kým sme pochopili, že dozor Kongregácie nad našimi prekladmi nie je sekírovanie, puntičkárstvo a pod., ale pomoc. Výsledkom sú texty, ktoré nie sú, samozrejme, perfektné, ale znesú aj prísne kritéria prekladu, slovenčiny i poetiky. Ale nie o tom chcem dnes hovoriť.

Kongregácia nás už vtedy upozorňovala, že toto je iba začiatok. Že zmeny musia ísť a pôjdu ďalej. Najmä, keď sa pustíme do Trebníka, keďže sviatosti majú, predsa len, bezprostrednejší súvis so životom veriacich. No k tomu sa dostaneme neskôr.

Prvá teda bola Svätá božská liturgia a začali aj prvé „problémy“. Keďže kňazi i veriaci čítať vedia, občas si všimli aj rubriky - a čo teraz? „Liturgikon hovorí tak – a my robíme tak?“ A preto, v roku 1998, uzrelo svetlo sveta spomínané *Ordo* v slovenčine. Aby sa bohoslužobný život začal uberať smerom, ktorý vytýčil *Koncil* a *Inštrukcia*, bolo nevyhnutné začať ho uplatňovať v praxi!

Už na prvom kňazskom dni po vzniku bratislavskej eparchie som ho nafotené rozdal kňazom, aby si ho preštudovali a začali uplatňovať. Výsledok? – Nula. Na ďalšom stretnutí som ho už zohnal v knižnej podobe. Ale keďže knižočka bola útla, zmestila sa do knižníc. U niektorých kňazov som potom videl, že si niečo prečítali u väčšiny však „nezabrala“. Súčasný stav našej metropolie nám však ponúka možnosť spoločne sa pustiť do práce v duchu požiadaviek Cirkvi a v duchu poslušnosti voči nej. Dosť bolo rečí...

1. Svätyňa má byť aspoň o jeden stupeň vyššie ako loď chrámu. V samotnej svätyni nemajú byť žiadne stupne, ktoré by viedli k svätému stolu. Iba horný stolec má byť o stupeň vyššie. (Tu určite narazíme na problémy s pamiatkarmi, ale to je na inú tému a ďalšie rokovania)

2. Svätý stôl je štvorhranný, oddelený od múru. Stojí uprostred svätyne, aby sa mohlo okolo neho chodiť. Pod severnou stenou svätyne je stôl na proskomídiu (žertveník) a pod južnou stenou iný stôl s pripravenými bohoslužobnými rúchami.

3. **Artofor, kivot** má byť uprostred oltára a urobený na spôsob malej svätyne alebo rakvy. Nemá byť príliš vysoký, ani široký, aby počas bohoslužieb neprekážal v liturgických úkonoch.

4. Svetníky, ktoré sú na oltári, nesmú ho zakrývať, ale po obidvoch stranách kríža alebo bohostánku treba postaviť jeden svietnik s jednou, dvoma alebo troma sviečkami; možno použiť tiež sedemramenný svietnik s olejovými lampkami, ktorý stojí za oltárom.

5. Na prestol (svätý stôl) nepatrí sa klásť **relikviáre** ani **kvety**, ani nič, čo nie je potrebné pri bohoslužbe. Služebník má ležať na poduške, (nie na pulte, ktorý je priamo na prestole), alebo na **analoji** (stojacom pulte).

6. Malá poklona (malá **metánia**) - pri nej sa prežehnáva, hlava i ramená sa trochu skláňajú, **no ruka sa nespúšťa po kolená ani po zem**.

7. Veľká poklona alebo veľká **metánia**, pri ktorej sa robí na sebe znamenie sv. kríža a celým telom sa padne na zem, robí sa v čase Veľkého pôstu a na liturgii vopred posvätených darov.

8. Modlitby s rozprestretými a pozdvihnutými rukami sa konajú iba vtedy, keď je to výrazne predpísané, teda pri modlitbe **Niktože dostojin**, pri **Hori imijím serdca** a pri **modlitbe Pána**.

9. Keď diakon vyzve: **Hlavy vaša Hospodevi priklonite**, všetci sklonia hlavu i ramená.

Sväté dvere majú byť opatrené závesom (katapetazmou) a hlavné ikony na ikonostase (aspoň Kristus a Bohorodička), voľne prístupné na vstupné modlitby kňaza, bozkanie a okiadzanie.

Pozorný čitateľ a znalec *Orda* si istotne všimol, že z *Úvodných ustanovení* som vybral len niektoré. Nie je to alibizmus, ani taktika. Niektoré z týchto bodov sa dávno používajú, niektoré, mohli by sme povedať sú prekonané, a niektoré *ad libitum*. V súvislosti s týmto chcem podotknúť, že pri uvádzaní Slovenského liturgikonu 1998 súčasne vyšiel, nazvali by sme to moderným jazykom *Vykonávací predpis*, ktorý spresňoval niektoré naše zvyklosti v súvislosti s rubrikami. Ten samozrejme potrebuje revíziu, ktorá bude čoskoro pripravená.

Na záver ešte pár otcovských a bratských slov. Vôbec si nemyslím, že týmito zmenami robíme nejakú „dieru do sveta“. Kde je ešte evanjelizácia, charita, školy, pastorácia mládeže, marginalizovaných skupín, život modlitby atď. atď. *Toto treba robiť, tamto nezanedbávať!* Ale, podľa pápeža, *Eucharistia buduje Cirkev!* A podľa slov iného pápeža: *Bola by večná škoda, keby „toto pleso“ vyschlo, alebo sa zmenilo na niečo iné, alebo jedna strana pľúc by prestala fungovať.*

Sláva Isusu Christu! + peter